

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Hallitus päätti kehysriihessä leikata noin viisi prosenttia ammatillisen koulutuksen rahoituksesta, joka on tälle vuodelle noin kaksi miljardia euroa. Kehysriihen leikkaus kohdistuu aikuisopiskelijoihin, jolla on jo aikaisempi vähintään toisen asteen tutkinto eli ammatillinen tutkinto tai korkeakoulututkinto. Hallituksen leikkaus ei kohdistu oppivelvollisuusikäisiin eli 18-vuotiaisiin ja nuorempiin. Se ei myöskään kohdistu ensimmäistä ammatillista tutkintoaan suorittaviin.

Taitotalo korostaa ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkausten kohdentamisen olevan liian yksipuolista aikuisopiskelijoihin. Vuonna 2023 ammatillisessa koulutuksessa opiskeli 331 000 opiskelijaa, joista kaksi kolmasosaa on aikuisopiskelijoita. Aikuisopiskelijoiden määrä ammatillisessa koulutuksessa on pitkällä aikavälillä kasvanut, mikä kertoo ennen kaikkea työelämän muutoksesta.

Työelämässä vaaditaan uudistumisen taitoja. Osaamisen vaatimukset ovat moninaisempia mm. teknologian kehittymisen takia. Tämä näkyy eri toimialoilla osaamisen kehittämistarpeiden kasvuna, ja kasvunopeus on eksponentiaalinen. Muuntokoulutuksen tarve on jatkuva ja ilmeinen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on arvioinut, että vajaa puoli miljoonaa suomalaista tarvitsee uudelleen koulutusta tai laajaa osaamisen täydennyskoulutusta lähivuosina. Ratkaisuksi on tarjolla jatkuva oppiminen ja sen tukeminen. Valitettavasti nyt esitetyt muutokset säädöksissä eivät tue suomalaisen työ- ja elinkeinoelämän osaajapulan ratkaisua ja osaltaan vaikeuttavat yritysten taantumasta selviytymistä. Rahoitusmuutosten kohdentaminen erityisesti työllisiin opiskelijoihin, joilla on jo toisen asteen tutkinto tai korkeakoulututkinto, vaikeuttaa merkittävästi alan vaihtamista muuttuvissa työelämän tilanteissa, joissa uudelleen kouluttaminen on jo nyt enemmän sääntö kuin poikkeus.

Verovaroin tuetulla valtionosuusrahoituksen muutoksilla halutaan nyt vahvistaa suoraviivaista vertikaalista opintopolkuajattelua, missä henkilö etenee koulutusjärjestelmässä perusasteen suoritettuaan joko ammatilliseen koulutukseen tai lukioon ja edelleen korkea-asteen opintoihin. Tämä ”opintojen moottoritietä” poikkeaminen ja uuteen uraan liittyvä kouluttautuminen nähdään rahoituksellisesti ei-toivottavana. Vaarana on, että henkilöillä ei ole käytännössä mahdollisuutta siirtyä eri koulutusasteille uusien työurien vuoksi, mikä voi tarkoittaa koulutuksellisia ”pussinperiä”. Tässä ovat kärsijöinä mm. ylioppilaat, joiden menestys kirjoituksissa ei mahdollista suoraa pääsyä todistuksilla tai edes pääsykokeiden kautta korkea-asteen opintoihin.

Taitotalo on huolissaan kehityssuunnasta, missä ammatti- ja erikoisammattitutkintojen merkitystä osaavan suoritustason työvoiman varmistajana heikennetään. Ammatillisten tutkintojen koulutusjärjestelmä on joustava, nopeasti reagoiva ja osaamistarpeisiin vastaava. Taitotalo korostaa, että sellaisena sen tulee säilyä ja edelleen kehittää. Ammatillisella koulutuksella on lakisääteinen sivistyksen tehtävä, joka ei koske pelkästään nuoria.

Taitotalo on korostaa, että ammatillisen koulutuksen laadulliseen ohjaukseen tulee edelleen panostaa valtion talouden tehostamistoimista huolimatta.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisessa koulutuksessa toteutettaisiin 1.1.2026 alkava ja 31.12.2033 loppuva kokeilu ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksesta. Kokeiluun valittaisiin enintään 40 koulutuksen järjestäjää, joiden järjestämisluvat korvattaisiin määräajaksi kokeiluluvilla. Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä olisi pääsääntöisesti oikeus järjestää kaikkia ammatillisesta koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja ja laajennettua oppisopimuskoulutusta niiden tutkintojen ja osaamisalojen osalta, joita koulutuksen järjestäjällä ei olisi kokeiluluvassaan. Lisäksi koulutusta voisi järjestää vapaasti myös työvoimakoulutuksena ja englannin kielellä. Kokeilun tarkoituksena on selvittää, miten ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksella voidaan vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta.

Taitotalo pitää kokeiluluvan perusajatusta kannatettavana. Koska työ- ja elinkeinoelämän muutokset ovat voimistuvia, osaamisen kehittämistarpeet yhä moninaisempia ja enemmän joustavuutta edellyttäviä, tutkintokoulutuksen järjestäminen kaikkien tutkintorakenteen kuuluvien tutkintojen osalta vahvistaa koulutuksen järjestäjien mahdollisuutta ratkaista osaajapulaa. Taitotalo korostaa, että kokeiluluvan lisäksi tarvitsemme lisää joustavuutta tutkintojen muodostumissääntöihin. Yhden tutkinnon osan suorittaminen toisesta tutkinnosta ei ole välttämättä riittävää.

Taitotalo tukee työllisyysalueiden kanssa tehtävän koulutusyhteistyön tehostamista. Kokeilulupa on toivottu lisä, mikä edesauttaa joustavien koulutuspalvelujen hankintaa ja toteutusta.

Taitotalo suhtautuu myönteisesti kokeiluluvan mukaisesti tutkintokoulutuksen järjestämisen mahdollisuuteen englannin kielellä, mikä on merkittävä ja kannatettava uudistus.

Taitotalo esittää huolensa koulutusluvan rajaamisesta 40 koulutuksen järjestäjään ja siihen, kuinka varmistetaan koulutuksen järjestäjien yhdenvertainen kohtelu. Kokeilulupa on kuitenkin nähtävä mahdollisuutena lisätä koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä ja koulutuksen hankintojen lisääntymistä, mikä taas tukee alueellista työelämän kehittämistä.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Laskennallisen perusrahoituksen määräytymisperusteet

Esityksen mukaan laskennallisen perusrahoituksen määräytymisperusteet ja niiden osuudet laskennallisesta perusrahoituksesta ovat seuraavat:

- 1) toteutuneet opiskelijavuodet, 50 prosenttia;
- 2) suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteet ja tutkintojen lukumäärä, 30 prosenttia;
- 3) tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opiskelu korkeakoulussa, 20 prosenttia sisältäen opiskelijapalautteen (1%) ja työelämäpalautteen (1%)

Taitotalo pitää tuloksellisuutta korostavia rahoituksen laskentaperusteita oikeansuuntaisina.

Kun kokonaisuutta tarkastellaan esityksen perustelujen mukaisesti, on oppivelvollisten ja ei-tutkintoa omaavien työttömien korostettu koulutuksellinen asema tunnistettavissa vahvana. Kokonaisuuden kannalta ammatillista koulutusjärjestelmää ohjataan rahoituksellisesti panostamaan ammatilliseen peruskoulutukseen ja kohderyhmänä oppivelvolliset ja työttömät ilman toisen asteen tutkintoa. Tilastollinen tosiasia kuitenkin on, että ammatillisen koulutuksen opiskelijoista 2/3 on aikuisia ja heistäkin valtaosa työllisiä.

Esityksellä halutaan vahvistaa ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta. Työllistyminen on vaikuttavuuden näkökulmista kiistatta se tärkein. 18 % rahoitusosuus laskennallisesta perusrahoituksesta tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneiden työllistymiseen ja jatko-opiskeluun korkeakoulussa muodostaa kokonaisrahoituksesta merkittävän osuuden. Taitotalo korostaa, että yritysten aktivointia, kannustusta ja osallistamista vastavalmistuneiden työllistämiseksi tulee vahvistaa vaikuttavuuden lisäämiseksi. Taitotalo pohtiikin, kenen vastuulla tosiasiallisesti työllistyminen on.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kustannusryhmien muutokset

Taitotalo pyytää uudelleen tarkistamaan kustannusryhmien asemointia erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kohdalla. Esityksen mukaan valtaosa (n. 95 %) ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista on asemoitu kustannusryhmään 1, jossa esitetty painokerroin on 0,41 (vs 0,78 v. 2024). On ymmärrettävää, että tässä muutoksessa on huomioitu ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista poistettu tutkintotyyppikerroin ja opiskelumaksujen poistaminen, muttei

ko. tutkintojen kustannusperusteisuutta. Kertoimen pienuus yllättää myös, kun vielä otetaan huomioon, että koko tutkinnon suorittamisen kerroin on 0 niiden opiskelijoiden kohdalla, joilla on jo suoritettuna ammatillinen tutkinto tai korkeamman asteen tutkinto.

Taitotalo muistuttaa, että muutosta on pidettävä erittäin ongelmallisena ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kysyntään vastaamiseksi ja tarjonnan mahdollistamiseksi sekä erityisesti niissä tutkinnoissa, joissa tutkinto on lakisääteinen ammattialalla toimimisen kannalta (mm. lähihoitajat, vartijat) ja jotka tuottavat suorittajalleen pätevyuden esim. toimintaluvan saamiseksi. Näihin Suomelle strategisen turvallisuuden turvaamisen kannaltakin tärkeisiin työtehtäviin hakeutuu tulevaisuudessakin hyvin paljon alan vaihtajia, joilla on jo taustalla jokin toisen asteen tutkinto.

Taitotalo korostaa opiskelumaksujen tärkeyttä ja merkitystä koulutuspoliittisesti ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa niiden henkilöiden kouluttamisessa, joilla on jo toisen asteen tai sitä korkeamman asteen koulutus. Maksujen poistamisen sijaan on perusteltua, että nämä henkilöt itse tai heidän työnantajansa maksaisivat osan koulutuksestaan opiskelumaksuina.

Lisäksi on mainittava, että sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon asemointi kustannusryhmä 2:een, ei muodosta riittävää taloudellista tukea kouluttaa maahanmuuttajia S2-kielitaidolla alan ammattilaisiksi.

Toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävä perusrahoitus

Esityksessä toteutuneita opiskelijavuosia painotetaan seuraavilla perusteilla:

1) tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen järjestäminen; ja

2) opiskelijan lähtötaso

Esityksessä on maininta, että toteutuneiden opiskelijavuosien painotuksen laskennassa edellä kuvattujen säädettyjen perusteiden kertoimista annetaan tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Taitotalo korostaa, että tässä vaiheessa säädösten valmistelua olisi kuitenkin suotavaa saada tarkennettu tieto, mitkä ovat opiskelijan lähtötason kriteerit opiskelijavuosien painottamisessa.

OPVAn ja erityisen tuen korotuskertoimien poistaminen

Esityksen mukaisesti tullaan poistamaan opiskelunvalmiuksia tulevien opintojen ja erityisen tuen korotuskertoimet. Taitotalo muistuttaa, että ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden oppimisen tuen tarpeet eivät ole vähenemässä, pikemmin päinvastoin. Taitotalo kantaa huolta siitä, että laskennallista perusrahoitusta määrittäessä turvataan korotuskertoimien poistosta aiheutuva rahoitusosuus, jotta mahdollistaan koulutuksen järjestäjän toteuttamana moniammatillisen tuen jatkaminen. Koska peruskouluissa oppimisen tuen tarpeet ovat olleet kasvussa, on selvää, että opiskelijoiden siirtyessä perusasteelta ammatilliseen koulutukseen tuen tarpeet lisääntyvät.

Työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta

Nykyinen vaikuttavuusrahoitus korvataan työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennalla. On perusteltua edistää opiskelijoiden työllisyyttä, ja se on kaikkien koulutuksen järjestäjien yhteinen huoli. Jos tutkinnon tai tutkinnon osan suorittanut työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt on ollut tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän vuoden lopussa työllinen, esityksen mukaan painokerroin on 0.

Edellä kuvattu tarkoittaa yhdessä suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennan muutosten sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kustannuskertoimiin tulevien muutosten kanssa sitä, että koulutuksen järjestäjien kiinnostus työllisten osaamisen kehittämiseen ja tutkinnon suorittamisen kannustamiseen hiipuu. Tilanteessa, jossa osaajapula on merkittävä, näin suuret rahoituksen ohjurit tukevat lyhytnäköisiä ratkaisuja julkisen talouden kannalta ja ovat työ- ja elinkeinoelämän osaamisen kehittämisen uudistamisen tarpeiden kannalta lamaannuttavia, kun yritykset itse eivät rahoita henkilöstönsä osaamisen kehittämistä ammatillisilla tutkinnoilla.

Ammatilliset tutkinnot ovat olleet joustavia ja tarjonneet kansalaisille mahdollisuuden kehittää ammattiosaamistaan ja syventää erikoisosaamista. Oppisopimus on kiistatta tunnetuin yksilön työllistymismahdollisuuksia edistävä ja työttömyyttä vähentävä sekä kustannustehokkain koulutusmuoto. Muutokset heijastuvat erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin, joita suoritetaan pääsääntöisesti oppisopimuskoulutuksella.

Opiskelija- ja työelämäpalautteen osuutta työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävässä perusrahoituksessa vähennetään merkittävästi. On ollut havaittavissa, ettei asiakaspalautteiden saamisessa määrällisesti ole päästy tavoitteiden mukaiselle tasolle. Taitotalo korostaa, että kaikessa palveluihin perustuvassa toiminnassa, myös ammatillisessa koulutuksessa, palautteet ovat koulutuksen järjestäjille tärkeitä. Mitä paremmin siinä onnistumme, todennamme myös yhteiskunnallisessa tehtävässä onnistumista.

Palautejärjestelmän kehittämiseen (opetushallinto ja koulutuksen järjestäjät) on panostettu merkittävästi, koska palautejärjestelmällä on iso merkitys ammatillisen koulutuksen laadun varmistajana. Tähän peilaten Taitotalon näkemys opiskelija- ja työelämäpalautteen yhteenlaskettu 2 % osuus on liian vähäinen ja Taitotalo esittää osuuden kaksinkertaistamista.

Ammatillisen koulutuksen suoritteisiin perustuva rahoitus vuosina 2026-2028

Taitotalo kannattaa esitystä koulutuksen järjestäjien rahoituksen tarkistamisperiaatteita ammatillisen koulutuksen suoritteisiin perustuvasta rahoituksesta vuosina 2026-2028. Muutokset rahoitusta koskevissa säädöksissä ovat merkittäviä, ja kaikilta osiin koulutuksen järjestäjiltä menee aikaa tarvittaessa muuntaa koulutustoimintaa ennakoivasti rahoituksen riittävyyden ja tulosperusteisuuden varmistamiseksi. Kolmen vuoden aikainen siirtymä tarjoaa kestävämmän

taloudellisen perustan muutosten vaikutusten huomioon ottamiseksi. Harkinnanvaraisen rahoituksen myöntämisen kohteet, perusteista säätämisen ja ohjaavat menettelyt vaikuttavat toimivilta.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Oppimisen tuki

Esityksen mukaisesti oppimisen tuki korvaa opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA). Muutos on Taitotalon näkemyksen mukaan oikeansuuntainen, sillä opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen suunnittelu ja järjestäminen niin, että se mahdollistaa korotuskertoimen mukaisen rahoituksen, ei tosiasiallisesti juurikaan edistänyt opiskelijan opintoja halutulla tavalla. Oppimisen tuessa pääpaino tulee olla helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä. Taitotalo korostaa, että oppimisen tuen tavoitteena tulee olla oppimiseen liittyvien vaikeuksien tunnistaminen ennaltaehkäisevästi. Tällöin oppimisen tuen järjestäminen omina OPVA:n kaltaisina erillisinä opintojaksoina ei ole tarkoituksenmukaista. Oppimisen tuki tulee olla saavutettavissa ja kohdennettavissa osana tutkintokoulutusta tarvelähtöisesti ja joustavasti.

Taitotalo korostaa kuitenkin, että oppimisen tuki ei täysin terminä kuvaa kaikkea sitä, mitä siltä odotetaan ja mihin sen tulee vastata. Tältä osin esityksessä Taitotalo esittää oppimisen tuen määrittämistä kokonaisvaltaisemmin nostaen esille muutkin tukimuodot, kuten tukiopetuksen, opinto-ohjauksen, opiskelijan hyvinvointia tukevat toimet sekä moniammatilliset tuen toimet, mikä tarkoittaa käytännössä laaja-alaista opetus-, ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstön yhteistyötä. Oppimisen tuen kannalta keskeistä on, että opiskelijoille tuki on esteetöntä ja saavutettavissa kaikissa oppimisympäristöissä mukana lukien työelämässä oppimisen mahdollistavat työpaikat. Oppimisen tuen järjestämisessä on huomioitava myös osatyökykyiset ja muut toimintarajoitteiset opiskelijat.

Oppimisen tuen sanoittaminen opettajan antamaksi tukiopetuksiksi sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön antamaksi tueksi ja ohjaukseksi on kannatettavaa. Kirjaus korostaa opiskelijan oikeutta oppimisen tukeen sekä ohjauksen järjestämisessä kattavaa velvoitetta.

Erityinen tuki

Opiskelijan oikeus erityiseen tukeen on oppimisen tuen tavoin tärkeä muutos nykysäädöksiin peilattuna. Erityisen tuen tulee perustua erityisopettajan tekemään todennettuun oppimisvaikeuksiin, joiden vuoksi opiskelija tarvitsee säännöllistä tai pitkäaikaista erityisopetusta. Taitotalo katsoo, että erityisen tuen tavoitteen korostaminen on hyvä lisäys, missä erityispedagogisen tuen avulla opiskelija saavuttaa tutkinnon perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen. Taitotalo tiedostaa erityisopettajien huolen siitä, että esityksessä kuvataan erityisen tuen olevan myös erityisopettajan konsultaatioon perustuvaa muuta opetusta ja ohjausta sekä opiskelijan tarvitsemia muista erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä. Taitotalon näkemyksen mukaan erityisen tuen osaamista on kehitettävä osana ammatillista opettajuutta ja ohjausosaamista vastataksemme yhä lisääntyviin oppimisen tuen tarpeisiin. Toimiva yhteistyö oppimisyhteisössä on ennaltaehkäisevän ohjaustyön ja erityisen tuen kannalta toimiva ratkaisu tuen saavutettavuudenkin kannalta.

Tilauškoulutusta koskevat säädösehdotukset

Taitotalo pitää tarkoituksenmukaisena tilauškoulutusta koskeviin säädöksiin esitettäviä selvennyksiä. Lisäys siitä, ettei koulutuksen järjestäjä saa järjestää tilauškoulutusta, jos tilaajan tarkoituksena on ainoastaan välittää opiskelijoita tutkinto-opiskelijoiksi ilman koulutuksen rahoittamistarkoitusta, on perusteltu. Lisäksi velvoite huolehtia tilauškoulutusta koskevassa sopimuksessa siihen osallistuvien tietoisuudesta, oikeuksista ja velvollisuuksista korostaa koulutuksen järjestäjän eettisiä periaatteita tilauškoulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Ammatilliseen tehtävään valmistava koulutus

Esityksen muutokset koskien henkilöstökoulutuksen poistamista ja muun ammatillisen tehtävään valmistavan koulutuksen rajaamista käsittämään ansio- ja liikennelentäjän tehtäviin, ammattilentäjän tehtäviin helikopteritoiminnassa sekä lennonjohtajan tehtäviin ovat Taitotalon mielestä lakia selventäviä ja perusteltuja. Sertifikaatteihin liittyvä koulutus sisältyy usein tutkinnon osaan, mikä tekee siitä tutkintokoulutukseen kuuluvaa. Poistamalla ammatillista osaamista syventävä ja täydentävä koulutuksen ilmaisu selventää kokonaisuutta suhteessa markkinahintaisesti tuotettaviin lyhyisiin koulutuspalveluihin.

Työelämätoimikunnat ja niiden tehtävät

Esityksen mukaan työelämätoimikuntien määrää, jäsenten enimmäismäärää ja tehtäviä muutettaisiin siten, että niiden rooli tutkintorakenteen ja tutkinnon perusteiden kehittämisessä vahvistuisi, kun puolestaan näyttöjen toteutuksen osaamisen arvioinnin laadunvarmistuksen tehtävä supistuisi. Taitotalo korostaa, että tutkintojen perusteiden ja tutkintorakenteen kehittäminen on tärkeä tehtävä, mutta yhtä tärkeä on työelämätoimikuntien tehtävä osaamisen osoittamisen ja arvioinnin laadunvalvonnan ulkopuolisena asiantuntijana.

Taitotaloa huolestuttaa kehityssuunta, joka on jatkunut vuodesta 2018 asti. Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuuden merkitystä on säädösten toimeenpanon keinoin vähennetty ja suuntaa jatkuu. On nähtävissä, että koulutuksen merkitys on muuttumassa tärkeämmäksi kuin osaamisen. Ammatilliset tutkinnot ovat olleet tunnettuja laadusta, koska osaaminen tai paremminkin ammattitaito on osoitettu erillisillä osaamisen hankkimistavoista riippumattomilla näytöillä.

Koska esityksen mukaan rahoitusta kohdentuu nykyistä suhteellisesti enemmän niille koulutuksen järjestäjille, joiden opiskelijat suorittavat suhteellisesti muita enemmän tutkintoja ja tutkinnon osia. Kun suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän osuus kasvaa 30 prosenttiin laskennallisessa perusrahoituksessa, yhä useammin opiskelijat tulevat suorittamaan tutkinnot ja niiden osat hyväksytysti. On mahdollista ja osin todennäköistä, että koulutuksen järjestäjät vahvistavat näin laskennallista perusrahoitustaan tutkintojen laadun kustannuksella. Tätä

koulutuksen järjestäjien omavalvonta ei tule valitettavasti estämään. Työelämätoimikuntien tehtävää tutkintojen laadun ulkopuolisena valvojana ei tule vähentää.

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Kyllönen Jouni
AEL-Amiedu Oy / Taitotalo - Jouni Kyllönen, Taitotalo, pedagoginen
päällikkö